

## Kik hozták a legnagyobb áldozatot a menekültek érdekében.

(Saját tudósítónktól.) Dr. Bosnyák Zoltán miniszteri tanácsos pénteken folytatta ellenőrző munkáját. A magánosoknál elhelyezett menekülteken kívül több szegedi intézményt is meglátogatott. Pénteki tapasztalatait a következőkben volt szíves a *Del-magyarország* munkatársával ismertetni:

— A menekülteket segélyező akciónak Szegeden két érdekes része van: a ruhakiosztás és a közös konyha intézmény.

A menekültek között szétosztandó ruhaszükségletet a hatóság és a társadalom fedezi. A Katholikus Nővédő Egyesület ruhakiosztójában részben kész dolgokat, részben régi holmit, — átalakítva — adnak a rászoruló menekülteknek. A menekültek, — mint azt személyesen tapasztaltam — teljesen el vannak látva ruházattal. Természetesen igen nagy kérdés elé állítaná a hatóságot, ha a menekültek elhelyezése még a télen is tartana. Bizonyos azonban, hogy ekkor már nem lesznek kénytelenek Szeged vendégszeretét élvezni. A hatóság azonban minden eshetőségre gondolt és ebben az irányban is folytat tárgyalásokat.

A ruházati kérdéssel kapcsolatosan egy rendkívül nehéz kérdés, a gyermekeknek cipővel való ellátása merül fel. Ugy tudom, hogy a szegedi állami gyermekmenhely készségesen bocsát a menekültek gyermekei részére cipőket rendelkezésre.

Megjegyzem, hogy a ruhakiosztásnál a hölgyek reggeltől estig fáradoznak, a kiosztást fáradhatatlanul, liberálisan végzik. Az egész akciónak *Raskó* Istvánné a lelke. *Raskó* né öméltósága igen érdekesen használja itt fel a munkákra a szigorubb nevelésre szorított leányokat.

A ruhakiosztással kapcsolatos a napközi otthon, ahol a legnagyobb gonddal és szeretettel védik és gondozzák azoknak a Szegeden tartózkodó menekülteknek a gyermekeit, akik napközben dolgozni járnak.

Ma még két közös konyhát néztem meg. Öszintén szólva meglepett, amit tapasztaltam. Az élelmet a hatóság és a társadalom szolgáltatja. Szinte hihetetlen, milyen bőségesek és jóízűek az adagok. Elmondhatom, hogy számtalan kérdést tettem fel erre vonatkozólag négy szem között és kivétel nélkül azt a választ kaptam, hogy a legnagyobb mértékben meg vannak elégedve. Csudálatos, de egyetlen panaszt sem hallottam. Az egyik népkonyhának — a Vásárhelyi-sugáruton levőnek — *Nónay* Dezsőné a vezetője, míg a másiknak az ügyeit *Galler* Kristóf pápai kamarás intézi buzgalommal.

Nem lehet eléggé dicsérni és elismeréssel szólni arról, hogy ebben a tejtelen világban az egyik közös konyhában minden gyerek kap tejet. Különösen gyermekvédelmi szempontból rendkívül fontos ez. Többet mondok: Szegeden olyan közös konyha is van, ahol még a felnőtteknek is jut tej a reggelihez.

A menekültek családi elhelyezését is tanulmányoztam, már amennyire ez alatt a rövid idő alatt módomban állott. A menekültek Szegeden rendszerint ingyen lakást kapnak, csak nagy elvételre hallottam, hogy va-

laki fizet a lakásért. De ha fizet is valamelyik menekült, egy óra 16 korona a makszimalis lakbér.

Az elhelyezés rendszere az, hogy egy vagy két család kap külön szobát — legtöbbször konyhával, — ami rendkívül üdvös. Ezt tartom a legmegfelelőbb elhelyezésnek, mert ez közelíti meg a legjobbban az elhagyott családi otthon képét és környezetét. Ahol egy házban 2—3 szoba akadt, ott szépen összejönnek a rokonok, szomszédok és ismerősök és valósággal régi kedves otthonukat varázsolják elé. Ez az elhelyezés nem ötletszerű. Dr. *Végman* Ferenc ajánlotta, hogy a rokonokat és egyforma társadalmi állásu egyéneket lehetőleg egy helyen helyezze el a hatóság.

Azután is érdeklődtem, hogy kik hozzák a legnagyobb áldozatokat a menekültek érdekében. Megtudtam, hogy első sorban azok a hölgyek, akik a ruhabszerzés és kiosztás mindennap megújuló fáradságos munkáját végzik és azok, akik valóságos védőangyalokként álltak a maguk szerető szívével és vigasztaló szavával a menekültek mellé, utcáról-utcára, házról-házra járva. Az ingyen lakásokat főleg a jobbmodu kisiparosok ajánlották fel, míg a földesgazdák terményeket adtak a menekültek részére, a jobbmodu középosztály pedig anyagilag áldozott. Tudomást szereztem arról is, hogy a sajtónak, — nyomában a fővárosi lapoknak és különösen Az Estnek — is nagy része van abban, hogy a társadalmi gyűjtések olyan meglepően szép eredménnyel jártak. (Természetesen Bosnyák Zoltán tudja, hogy Szegeden a *Del-magyarország* már akkor adakozásra hívta fel a közönséget, amikor a menekültek még itt sem voltak és hogy a mi gyűjtésünk eredményezte, hogy a szegedi társadalom több mint 40.000 koronát adott össze, amiből 30.000 koronát a szerkesztőségben adakoztak.) Ilyenkor tűnik ki, hogy a sokszor gyűlölt sajtó milyen akcióra képes, amikor a jótékonyaságról van szó. Bátran elmondhatom, hogy az állami, a hatósági és a társadalmi jótékonyaság mellé egy új, hatalmas tényező járult: a sajtó-jótékonyaság.

Igyekeztem a menekültek lelkéhez közel férkőzni. Természetesen mindegyikükben ég a vágy, hogy hazatérhessenek, azonban valami csudálatos az a lelki nemesség, amivel sorsukat elviselik. Nem hallani zokszót, lázongást, elégedetlenséget. Ebből önként az az impresszió fakad, hogy az a faj, amely otthonából kiűzve ilyen nehéz viszonyok között így tud viselkedni, — öröklétre van teremtve.

Mikor így az ember végignézi az egész menekülési akciót, — hogy egy szóval nevezzem — s látja a hatóságnak és a társadalom különböző rétegeinek együttműködését, összmunkáját, harmónikus védelmét, az ember odaadását az emberért, akkor eszébe jut, hogy ebben a rettenetes háborús gyilkolásban, amikor fajok-fajok ellen, nemzetek-nemzetek ellen törnek, hogy él az emberek lelkében egy nagyszerű törvény, amelynek uralomra juttatása lesz a jövő századok legnagyobb feladata és amelynek létezését ma még sokan kétségbe vonják: a kölcsönös segítés, az emberek lelkében levő mélységes természet-törvény.

## Megkezdődött a vizsgálat a Vörös-Kereszt ellen.

(Saját tudósítónktól.) A Vörös-Kereszt ügyeinek megvizsgálására kiküldött bizottság pénteken délután megkezdte működését. A bizottság tagjai tudvalevőleg dr. *Kószó* István, dr. *Pálffy* József, *Scultéty* Sándor és *Wimmer* Fülöp. A Vörös-Kereszt vezetésétől *Scultéty* főszámvevőhöz érkeztek már mindazok az iratok, amelyek az ügykezelés megvizsgálásához szükségesek. A vizsgálatot intéző bizottság pénteken délután összeült, hogy az ügyek megvizsgálásának módozatait megállapítsa. A munkatervet egyelőre nem akarják nyilvánosságra hozni. Talán úgy gondolja a bizottság, hogy az veszélyeztetné a vizsgálat alaposságát, esetleg komolyságát. Lehet hogy ez az elv nem áll ellentétben az azal a követelménnyel, hogy a legteljesebb nyilvánosság mellett történjen az ügyek megvizsgálása. Ezt majd a közel jövő eseményei döntik el, a mai határozat után kizárólag az a megnyugtató, hogy a vizsgálatban olyan urak vesznek részt, akik sohasem irtóztak a nyilvánosságtól.

Emlékeztetünk arra, amit már voltunk bátrak kifejtetni: Ennek a vizsgálatnak úgy kell lefolyni, hogy minden irányban megnyugtatólag hasson. Ha volt visszaélés, ki kell derítenie, ha nem, úgy rehabilitálnia kell mindenkit, aki gyanuba keveredett, hogy a legkisebb bizalmatlanság is eloszoljon. Ez a Vörös-Kereszt, a vezetés és a polgárság érdeke. Ezeknek a közös érdekeknek szolgálatában végezzük a kötelességünket mi is, amikor az ügy legujabb fázisával foglalkozunk. Ismeretes, hogy a vizsgálatot a polgármester a Vörös-Kereszt ügykezelésére rendelte el. E miatt attól lehetett tartani, hogy a könyvek és egyéb akták átnézésével a vizsgálat be is fejeztetik. Ez ellen nemcsak a közönség és az ügy komolysága, hanem a helyi választmány kézenfekvő érdekei miatt is tiltakozni kellett. Ugy látszik azonban, hogy ez a feltevés félreértésen alapult, mert a bizottság a mai megbeszélésén az érdemi vizsgálat mellett határozott. *Fel is hívja a bizottság mindazokat, akik bármiféle visszaélésről tudnak, hogy hozzák Scultéty Sándor főszámvevő tudomására.* Kijelenti a bizottság, hogy a jelentkezők nevét a legdiszkrétebben kezeli. Ez eddig nagyon helyes, mi azonban a bizottság helyén még egy lépéssel tovább mennénk. Bizonyára a bizottság tagjai is tudnak több konkrét vádról, nagyon helyes lenne, ha azok megvizsgálásához nyomban hozzáfognának. Kár addig várni, míg jelentkező akad, a főjelentő neve — méltóztatik mondani nagyon helyesen — úgy is mellékes, minden módon el kell tehát távolítani most ennek a botránynak méregfogát.

Az ügykezelés megvizsgálását — tudomásunk szerint — úgy végzik, hogy a Vörös-Kereszt egyes mozgalmainak iratait a bizottság más-más tagja nézi át és tapasztalatairól részletesen beszámol a többieknek. Valószínűnek látszik, hogy itt minden rendben van, mégis megnyugtatólag fog hatni, ha ennek megállapítását a bizottságtól is hallhatja majd a közönség. A vizsgálat intézői kijelentették, hogy a legnagyobb szigorral és alapossággal fognak eljárni.